

Državni zbor.

Še v 2 sejah, v 90. in 91., ki ste se na večer nadaljevale, bil je razgovor o proračunu za naučne in bogočastne potrebe. Govorilo se je dosti o krčenju narodnih pravic v slovanskih deželah, a to ne pomaga celó nič, ker se nemškutarske večine niti lepa beseda, niti tehtni dokazi ne primejo. Eno je iz vsega očitno, da namreč šolske stvari pred državni zbor ne spadajo, ampak le v deželne zборе, in tudi tukaj ne smejo narodni nasprotniki odločevati, ampak pravična narodnostna postava. Kaj bo zagrizen Nемеc, ki je morebiti na tihem Prusak, ali Lahon odločeval, kakošne šole da n. pr. Slovencem ali Dalmatincem ugajajo! Kdor naših duševnih potreb ne pozna in ne čuti, tudi pravega zdravila pogoditi ne more. Napačne šole pa pokončavajo cele zarode!

Káko da se od strani nemško-liberalne večine poljubno postopa, sta pokazala v 91. seji dva oči bodeča vzgleda. — Da se stroški za šolske potrebe dobijo, je predlagal finančni odbor v soglasju z vladnim predlogom, da se za poldrugi milijon obligacij šolskega fonda — prodal! Poslanec, č. g. Greuter, je dokazal, kako krivično in nedosledno da je to samovoljstvo. Predlog namreč nasprotuje postavi od 25. maja 1868, katero so ustavaki sami naredili, ter v §. 8. določili: „Dohodki normalnega šolskega fonda, učnega fonda in družih vstanov za naučne namene se rabijo brez ozira na verstvo, ako ni kaj očitno le za neke vernike odloženo.“ Po tem takem se smejo rabiti le dohodki, ne pa matica! Če se pa ne zadovoljujete več s porabo obresti, marveč segate po matici, kje je še meja? . . (Premoženje normalnega šolskega in učnega fonda se je nabralo bilo iz zatrtih samostanov in cerkvenih bratovščin za cesarja Jožefa II., je toraj po ogromni svoji večini katoliško cerkveno premoženje). Vi — pravi dalje Greuter — se ve da ne vprašate cerkve, kako da se ti fondi rabijo. Toda, če že kaj pod obrambo svojih postav vzamete, potem pa tako delate kakor se tu kaže, kje imamo še poročstva, da se nam to, kar še danes postava brani, jutre po ustavnem potu ne vzame? —

Kdo še bo kaj sporočil, ako se z vstanovami tako dela!

To vse so tako tehtne resnice, da jim ni ngovarjati. In kaj je dobil g. Greuter za odgovor? Poročevalec fin. odseka, dr. Brestel, se odreže, češ, da so ti fondi že zdavno državna lastina, ker je država skoz leta in leta pod tem imenom toliko potrošila, da presega to dalječ vrednost fondov! — Kaj pa, ko bi država dolžna bila to iz svojega plačevati, ker se je obvezala za šole skrbeti? In kedaj se je izločilo, koliko da gre kat. cerkvi od teh fondov? — Pa kaj to vse? Levičniki so Brestelnu ploskali in potem predlog sprejeli.

Drug slučaj, kako da ustavaška večina poljubno svoje lastne postave prekrizava, če ji to sodi, je bila v isti seji predlagana in tudi sprejeta resolucija, vsled ktere se vladi naroča, da se gališki dež. šolski svet gledé svoje sestave in svojega področja tako vpravna, kakor to veleva postava od 25. maja 1868 za vse druge dežele.

Res, da so Poljaci l. 1867 posebnih pravic gledé dež. šol. sveta zadobili zato, da so potem — proti vsem drugim federalistom — glasovali za Beustov razcep države v tukraj in onkrajlitavsko plat; res je tudi, da se imajo Rusini v narodnem oziru mnogo pritoževati zoper večino Poljakov v dež. šolskem svetu — to vse je res in lahko še dostavimo, da se vetrnastim Poljcem nekoliko prav godi, da jih zdaj ustavaki od sebe pehajo, ker jih več ne potrebujejo; — toda kar se je kot plača za pomoč v sili Poljcem dalo in — pod nadzorstvom ministra 7 let kot pravomočno izvrševalo, se jim tudi poljubno vzeti ne bi smelo. Naj bi vsaj ta slučaj Poljcem oči odprl, da se ne navešajo na stranko, ki danas vzame, kar je včeraj dala, in le v svojo korist rabi zdaj Poljce, zdaj Rusine, kakor jej bolj kaže!

V 93. seji se je pretresoval proračun za ministerstvo trgovine in poljedelstva. V teh rečeh bi bilo največe vdeležbe trebe, pa gmotne reči liberalcem ne dišijo, vsled tega so kar šli vsak svojo pot in na večer je že komaj toliko poslancev navzočih bilo, da se je glasovati zamoglo. Postavki so se ministerstvu potrdili in minister Banhaus doživel je veselje, da so ga nekteri govorniki pohvalili, da dobro skrbi za strokovnjaške šole, le Poljak grof Mieroževski ni zadovoljen, ker ministerstvo gališki deželi premalo za obrtnijske šole skrbi.

Sprejeta je bila tudi resolucija, ki naroča vladi, da naj na drobno razkaže račune dunajske razstave.

Kar zadeva stroške za poljedelstvo, je posebno poslanec Schöffel ministerstvu hude bril, češ, da ima premalo skrbi v pospeševanju gojzdnega zasajevanju, v zatiranju zakožnega kukca (v Šumavi ali českem gojzdu je ta pogubni mrčes v širjavi 145.232 oralov!) in v napravah proti trsni uši, ter predlaga dve resoluciji, ki ste bile sprejete: da se gojzdna policija bolj natanko izvršuje, posebno pa vse stori, da se bodo gojzdi zasajevali; da se sestavi komisija, ki bo pregledovala vse vinorejske kraje, ali niso po trsni uši okuženi.

Minister Chlumeky se je v 95. seji zagovarjal, češ, da je zoper trsno uš vse storil, kar je mogel, da razširjenja zakožnega kukca nihčér ni kriv, kakor vnemarnost pri izvrševanju dotične postave. — Potem je tudi minister poljedelstva odvezo dobil ter se mu je proračun potrdil.

Na vrsto pridejo stroški za ministerstvo pravosodja. Demokrat Fux, štajerska poslanca

Portugall in Bärnfeind, vsi trije so govorili zoper premebko ravnanje s hudodelniki po kajbah, in pametni Bärnfeind je še poudarjal, da je pred vsem drugim treba krščanske vzreje pri mladeži, ker se le tako prebivalstvo kaznovalnic zmanjšati zamore. — Pravosodni minister Glaser je ugovore odbijal s tem, da se od l. 1872 itak z obsojenci ostreje postopa in posebno z onimi, ki se v drugič alj tretjič pregrešijo. Veljati tudi ne pusti, da bi — kakor je rekel Portugall — kaznovancem v zaporih „ugodno“ bilo, češ, da sami pravijo, da je poslednja leta huje v kajbah. (Smeh.) Po smehu pa se proračun potrdi.

Dopisi.

Iz Celja 4. jan. (Nov skladni odbor.) Mestni očetje ino večji del vsi odborniki okolice celjske so se včeraj sošli, ter volili može za cerkveni skladni odbor, ki bode imel blago nalogo in lepo priliko, z dobrim svetom pomagati, kedar se bode pri cerkvah kaj pripravljalo ali pa popravljalo. Postrežljivi in pravicoljubni mestni očetje so glasovali le za može napredka, in ker jih je več kakor odbornikov okolice, so bili izvoljeni sledeči gospodi: dr. Nekermann, dr. Hiegersperger, Lassnig, profesor Tisch, krčmar Levičnik. Kmetov tedaj nijeden ne!

Veseli se Celjsko mesto! Sedaj bode „nemške“ cerkve zvonik, ki že 16 let čaka dovršenja, gotovo kmalu prikipel do vrha, ako popred ne razpade. Veseli se naj g. opat! Moži, ki so volitev radi sprejeli, so kakor vstvarjeni za to, da vas bodo gotovo podpirali, da zamorete farnemu zvoniku umetno in močno streho pripraviti — ne samo s cerkvenim premoženjem, kakor je „Tagespošta“ vedela povedati. Veselite se slednjich okoličani! Vi bodete imeli z novo šolo dovolj skrbi; naj vas pri cerkvenih popravilih posihmal nadomestujejo moži, ki ljubijo vsaj z v unajno lepoto cerkev, ker znotrajnih potreb poznati ne morejo. In tako je vsem in na vsako stran vstreženo. Celjani so res „fifk“ možje!

Iz Ljubljane 4. januarja. (Banke „Slovenije“ stan.) Čitatelje „Slov. Gospodarja“ in delničarje banke „Slovenije“ gotovo veseli kaj dobrega o naši domači banki slišati, in ker je včeraj opravljeni svet sejo imel, imate tukaj v kratkem poglavitne točke o njenem zdajšnjem stanju in delovanju.

Na Kranjskem se večidel dela, kakor prejšnje mesece. Več gg. duhovnikov je zadnji čas našej banki zdatno podporo naklonilo ter se je samo meseca grudna 48 fará z vsemi podružnicami pri banki zavarovalo. V tem ko se je meseca oktobra 266 in novembra 258 polic na novo izdalo, so police meseca grudna narastle na 422 in premija zadnjega meseca več znaša kakor prejšnjih dveh.

Tržaška podružnica, ki nam ni nika-

kega dobička prinašala, temuč še male zgube, se je m. grudna odpravila in spremenila v glavni zastop, ki se je izročil g. Frid. Segali s provizijo od prejetih premij. Tudi v Reki se je napravil glavni zastop proti proviziji in se je g. Jelovšek-u izročil. Na Českem dela g. Skolavdy hvale vredno, v kakih 14 dneh se bo tudi v Brnu in v Sleziji glavno zastopništvo postavilo.

Na slov. Stirskem dela 40 gg. zastopnikov, med katerimi sta posebno marljiva: g. A. Goričar v Mozirju in g. J. Tanšek v Brežicah, pa tudi drugi bodo zdaj gotovo bolj gibčni postali, ko bodo slišali, da naša banka dobro napreduje. Najvažnejše pa je, da je zdanje vodstvo banke zasledilo mnogo pomot prejšnjih uradnikov banke, ki so — po nevednosti ali hudobiji, se ne ve, — krivo računili pozavarovanja z 20 drugimi bankami, s katerimi je še „Slovenija“ deloma v zavezi; nekaj se je že preračunilo in drugo se še bo in vidi se, da ima banka vsaj za 35 — 40.000 fl. dolgá od drugih bank tirjati, kar se ji bode brez dvoma tudi plačalo.

Štirje gg. uradniki: Czemak, Jereb, Levak in Pliker so odstopili zavoljo nekterih pomot, banka pa ni zarad tega nikake škode trpela. Sedanji načelniki pri posamesnih oddelkih so delalni in pošteni možje, ki so že od začetka pri banki delali, namreč gg.: blagajnik Kadilnik, glavni knjigovodja Stalic, načelnik pri zavarovanju za življenje Stekar, za ogenj Bradaška, za protizavarovanje Valentinčič.

Doplačila na delnice so se do zdaj vršile tako-le: za 914 delnic se je vse doplačalo, za 681 polovica in na 30 delnic se je poslalo 450 gld., tako da je banka prejela 38.085 gold. doplačila. Opravljeni svet bi bil že po postavi smel neveljavne spoznati tiste medčasne liste, na ktere se še nič ni doplačalo; ker je pa veliko delničarjev prosilo podaljšanja obroka za doplačilo in ker nekteri manj premožni hipoma doplačati ne morejo, se to ni storilo, ker vodstvo banke pričakuje, da bo mnogo teh še doplačalo, kateri pa tega v par mesecih storiti ne morejo, pa so pripravljani z menjico se zavezati, da bodo plačali obresti, potem pa v odločenem času na akcije doplačili, se je tudi to dovolilo, naj bi nihčér zavoljo storjene krivice se pritoževati ne mogel.

To so posamesni gg. opravljeni svetovalci predlagali; zatoraj naj nihčér ne zamudi doplačati, ali se vsaj v kratkem oglasiti, zakaj da še ni doplačal. — Da se kupon za preteklo in novo leto plačati mogel ne bo, vsak razumi, ki pozna pravila naše in drugih bank; dokler se namreč vsi dolgovi prejšnjega nepremišljenega ravnanja ne poplačajo, se tudi obresti po cesarski postavi plačevati ne smejo; upati pa smemo, da bo to vsaj v par letih mogoče, sčasoma pa že z lepo dividendo. Hudo poskušnjo imela je naša banka, zadnje 3 mesece prestati in prestala njo je! In mož, ki ni nikdar zaupanja zgubil, bil